

Museumnieuws

KEES MOELIKER

Het Bruijns boshoen is een hen

De resten van het Bruijns boshoen die aantoonen dat de soort nog op het eiland Waigeo (ten noordwesten van Nieuw-Guinea) voorkomt [zie: Straatgras 13(1): 2-7] behoren tot een vrouwelijk exemplaar. Dat heeft DNA-onderzoek aan een stukje spierweefsel van de nek, welwillend uitgevoerd door Theunis Piersma en Anneke Bol van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ), aangetoond. Het geslacht is een belangrijk gegeven voor het onderzoek naar de morfologie en anatomie van de vogel dat Kees Heij en Hans Post uitvoeren. Zij vergelijken de kop, de botten en een veer, die momenteel in het museum ondergebracht zijn, met exemplaren die eerder werden verzameld. Het skelet, waarvan tot de herontdekking niets bekend was, heeft hun bijzondere belangstelling. Dankzij de medewerking van natuurhistorische musea in de Verenigde Staten en Europa en hun bezoek aan het American Museum of Natural History hebben Heij en Post inmiddels de beschikking over een schat aan vergelijkingsmateriaal. In het Muséum Nationale d'Histoire Naturelle in Parijs namen zij van alle acht daar aanwezige exemplaren röntgenfoto's en lichaamsmaten. De Academy of Natural Sciences in Philadelphia stuurde de laatst beken-

Het meten van botten (foto: Kees Moeliker)

lichaams- als skeletmaten van een groot deel van de 24 bekende exemplaren van het Bruijns boshoen. Dat hierover een doorwrochte publicatie zal verschijnen, is zeker de verwachting.

Een leeg 'HEEL HUIS VOL'

Nadat tijdens het weekend van 1 en 2 december de laatste liefhebbers zich voor de vitrines verdrongen, was het op maandag 3 december tijd om afscheid te nemen van de natuurwetenschappelijke verzameling van Boudewijn Büch. In het bijzijn van de eigenaar himself gingen de vitrines weer open en werd de kostbare collectie ingepakt en afgevoerd naar Amsterdam, waar Büch - naar zeggen - de gaten in zijn boekkasten inmiddels met nieuw verzameld materiaal had gevuld. Ook de externe bruiklenen gingen terug naar hun eigenaars: het naaktmodel van een dodo naar het Zoölogisch Museum Amsterdam, en de coelacanth naar Naturalis in Leiden; de oervis eerst nadat zijn aquarium van een kleine tweehonderd liter alcohol was ontdaan. In de lege Parkzaal vertonen we tot nader aankondiging onze grote opgezette zoogdieren, met als middelpunt het skelet van giraffe Como die nu eindelijk de ruimte heeft die hij verdient.

Gastenboek 'EEN HEEL HUIS VOL'

Hierboven werd al gesproken over de bezoekers die op de collectie van Büch afkwamen, maar ook de speciale Een-heel-huis-vol-website werd flink bezocht. In totaal kreeg de site 9798 'unieke bezoekers'. Uit het gastenboek een bloemlezing van de reacties op de tentoonstelling en de site: "Heel mooi gemaakt. Ik vraag me af hoe je dat doet. Als de tentoonstelling net zo mooi is als de site kom ik zeker kijken."; "Op deze website word ik niet veel wijzer. Erg

goed uitgedacht, nu moet ik zeker een dagje naar Rotterdam toe."; "Geweldig die verzamelwoede, want zo mag het toch wel genoemd worden. Ga zo door Natuurmuseum en Boudewijn Büch"; "Op een regenachtige zondag helemaal vanuit Nijverdal naar Rotterdam gereden om een klein stukje te zien van de verzamelwoede van Boudewijn Büch en niet voor niets. Jaren geleden hebben we op de televisie gezien hoe Büch een dodobotje kreeg. Vier jaar geleden hebben we Mauritius bezocht en het museum waar hij het botje kreeg. Nu hebben wij met eigen ogen het botje kunnen bewonderen. Met andere woorden: de cirkel is rond. Wij hebben genoten van 'Een heel huis vol'.".

BINNENBEUKENBOS

Nadat de tentoonstelling 'KIEZEN VOOR BEHOUD, 100 jaar Rotterdamse Tandartsen Vereniging' is ontmanteld, verschijnt er vanaf 12 januari in de torenkamer een installatie van de landschapskunstenaar Gerda Feenstra. Zij maakte negen bomen die samen een bos vormen, het binnenbeukenbos. Elke boom is opgebouwd uit materialen die Gerda in de loop van jaren in het bos heeft verzameld: blad dat eens aan de rode beuk zat, wortels die ooit een boom voedden, jonge takjes die zouden hebben kunnen zorgen voor nieuw blad of schors dat ooit een boom beschermde. De bomen die in een cirkel staan hebben een afmeting van 220 x 30 cm. BINNENBEUKENBOS is te zien t/m 31 maart 2002.

Gelijktijdig exposeren we de serie foto's van kokerjuffers (gemaakt door Felix van de Beek) die Gemeentewerken Rotterdam het museum onlangs schonk. Kokerjuffers zijn de larven van schietmotten die als ware bouwmeesters zodra ze uit het ei komen een beschermend omhulsel 'spinnen'. Ze doen dat meestal met organisch afval dat in het water voorkomt, maar Van de Beek bood ze in zijn aquaria anorganische materialen aan waarmee ze doodleuk aan de slag gingen. Het resultaat legde hij op de gevoelige plaat vast en is zeer verrassend. KLEINE BOUWMEESTERS is te zien op de verdieping van de villa tot en met 31 maart.

Giraffe in de steigers (foto: Jaap van Leeuwen)

'Compostboom' 2000, afmeting 220 x 30 cm (Gerda Feenstra)

Poten en labels van het Bruijns boshoen uit 1938 (foto: Hans van Middelkoop)

de vondst (een balg uit 1938) naar Rotterdam, Naturalis stelde 'het Leidse exemplaar' beschikbaar voor onderzoek en collega's van de natuurhistorische musea van New York, London (Tring), Frankfurt en Dresden stuurden maatgegevens en röntgenfoto's van de balgen waarmee de skeletresten van het herontdekte exemplaar vergeleken worden. Uiteindelijk zullen Heij en Post de beschikking hebben over zowel de

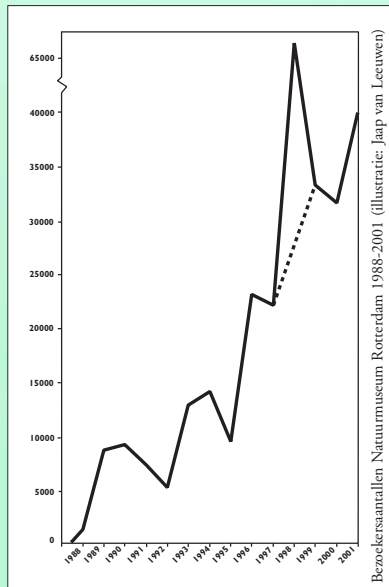

[Museumnieuws]

De 40.000ste bezoeker!

Donderdag 20 december om 11.30 uur stapte de 40.000ste bezoeker van het jaar het museum binnen. Klas 4d van Basisschool de Stelberg uit Rotterdam-Prinsenland die het museum bezocht voor de les 'Kiezen voor je Tanden' had de gelukkige in haar midden. De nietsvermoedende groep werd bij binnenkomst verwelkomd door Jelle Reumer, een cameraploeg en persfotografen. Leerkracht Marjon van der Neut kreeg een natuurboek voor de schoolbibliotheek overhandigd en de leerlingen werden verrast met een mooi stukje echt '20.000 jaar oud' mammoetbot. Het verschuldigde bedrag voor de entree en begeleiding werd bij deze speciale gelegenheid kwijtgescholden. Ondanks alle aandacht en opwindning ging de klas toch weer serieus aan het werk in de tentoonstelling 'KIEZEN VOOR BEHOUD'.

Een bezoekersaantal van 40.000 is een mijlpaal en een stijging van ongeveer 25 procent ten opzichte van het jaar 2000. Met deze toename zet de stijgende lijn die het bezoekersaantal - met wat pieken en dalen - laat zien sinds het museum in 1988 de deuren (weer) opende, zich gestaag voort. Dissonant in de grafiek is 1995 met slechts 9700 bezoekers, maar het museum was toen slechts een half jaar open vanwege

nieuwbouwactiviteiten. Een extreem topjaar was 1998 toen het museum letterlijk werd platgelopen door duizenden bezoekers van de SUPER INSECTENSHOW die met een kaartje van de Kunsthal gratis het Natuurmuseum konden bezoeken (en dat ook deden). Wanneer we deze extremen wat afvlakken, blijkt overduidelijk dat steeds meer mensen het Natuurmuseum bezoeken. Dat een veelzijdig en spectaculair tentoonstellings- en activiteiten programma daar alles mee te maken heeft, blijkt wel uit het record dat in 2001 is gevestigd. Het jaar begon met een reprise van KRUIP UIT JE HUID met heel veel jong bezoek (schoolklassen en jonge gezinnen) en liet tijdens de eerste weken van BOUDEWIJN BÜCH: EEN HEEL HUIS VOL zelfs rijen voor

de kassa zien met bezoekers uit heel Nederland en uit België. Tussentijds wist VERWONDERINGEN van Bep Scheeren de echte kunstliefhebbers te bekoren, en in het najaar zorgde KIEZEN VOOR BEHOUD met een aansprekend educatief programma voor flinke belangstelling van Rotterdamse basisscholen: ruim 1100 leerlingen volgden de les 'Kiezen voor je Tanden'. De inmiddels zeer populaire kinderefeestjes, waarvan er soms wel zes tot acht per week plaatsvinden, zorgen ook voor een regelmatige bezoekersstroom.

Nieuwe toegangsprijzen

Per 1 januari 2002 gaan de toegangsprijzen iets omhoog. Een kaartje voor een volledig betalende volwassene gaat € 3,- kosten. Kinderen van 5 t/m 15, 65-plussers, studenten en CJP-houders betalen € 2,-. Het tarief voor groepen van meer dan 10 personen bedraagt € 2,- per persoon. De kortingsregelingen voor kinderen t/m 4 jaar (gratis), leden/donateurs (gratis), Museumjaarkaart (gratis), Rotterdampas (gratis) en Rabobankpas & NSjaarkaart (50%) blijven van kracht.

Vriendenprijs DEINSEA 8 en MJK

Leden en/of donateurs die belangstelling hebben voor een exemplaar van de laatste DEINSEA (zie de vorige Straatgras) kunnen er een kopen in de museumwinkel met een korting van 20 % op de normale verkoopprijs van € 40,-. Als bijsluiters in deze Straatgras treffen onze leden en donateurs de jaarlijkse 'vriendenvoucher' aan. Met deze bon kan - het liefst in onze winkel - een Museumjaarkaart voor een vriendenprijs aangeschaft worden.

Tentoonstellingsagenda

t/m medio 2003
STADS NATUUR
ecologie van de gebouwde omgeving

12 januari t/m 31 maart 2002
BINNENBEUKENBOS
een installatie van Gerda Feenstra

12 januari t/m 31 maart 2002
KLEINE BOUWMEESTERS
foto's van kokerjuffers door Felix van de Beek

De 40.000ste bezoeker zat in groep 4d van de Stelberg (foto: Jaap van Leeuwen)

COLOFON

Straatgras is een kwartaaluitgave van het Natuurmuseum Rotterdam waarin opgenomen mededelingen van de Vereniging Natuurmuseum Rotterdam N.M.R.
ISSN: 0923-9286

Correspondentie: Postbus 23452
3001 KL Rotterdam
Adres: Natuurmuseum Rotterdam
Westzeedijk 345 (in het Museumpark)
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 - 436 42 22
fax: 010 - 436 43 99

e-mail: natuurmuseum@nmr.nl
homepage: www.nmr.nl
(Eind)redactie: Kees Moeliker
Ontwerp & opmaak:
Jaap van Leeuwen
Druk: Oranje van Loon, Den Haag
Oplage: 650 ex.

Tekst: Arthur Decae, Jan Nieuwenhuis, Kees Moeliker en Jelle W.F. Reumer
Foto's: Hans van Middelkoop, Kees Moeliker, Archief Natuurmuseum Rotterdam, Archief J.P. de Keuning, Blijdorp geluiden, Gerda Feenstra en Jaap van Leeuwen

Illustraties: Arthur Decae, Jelle W.F. Reumer en Jaap van Leeuwen